

หัวข้อเค้าโครงเรื่องของผลงาน

(กรณีลักษณะงานวิชาการ)

๑. ชื่อผลงาน

ผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก(Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

๒. บทนำ/ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันภาคการเกษตรของประเทศไทยประสบปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ในบางช่วงสินค้าการเกษตรล้นตลาด เกิดความไม่สมดุลระหว่างผลผลิตของสินค้าเกษตรกับความต้องการของตลาด ทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว คือเกษตรกรจำนวนมากยังมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสม ส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และผลผลิตต่ำ ผลตอบแทนไม่คุ้มค่ากับการลงทุน เนื่องจากที่ดินมีข้อจำกัดที่ไม่เหมาะสมต่อความต้องการของพืชชนิดนั้น เช่น น้ำไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต ดินต้นส่งผลให้ระบบรากพืชไม่สามารถหาอาหารได้ และดินปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น (กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน, ๒๕๖๔) ถ้าหากเกษตรกรสามารถแก้ไขข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพืชได้ จะทำให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น เช่น มีการบริหารจัดการน้ำ การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ แต่บางพื้นที่จำเป็นต้องมีการลงทุนสูง ซึ่งอาจไม่คุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ วิธีการหนึ่งที่เหมาะสมและลงทุนต่ำ คือการปรับเปลี่ยนชนิดพืชหรือทำการเกษตรอื่นที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เริ่มขึ้นในปี ๒๕๕๙ เป็นปีแรกที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สร้างการรับรู้ให้แก่เกษตรกรเข้าใจและพร้อมปรับเปลี่ยนต่อมาในปี ๒๕๖๐ เป็นปีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันขับเคลื่อนโดยเน้นในพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสม และเกษตรกรมีความสนใจต้องการปรับเปลี่ยนเป็นการผลิตอื่นที่หน่วยงานแนะนำและสนับสนุนด้านความรู้ปัจจัยการผลิต โดยมีเป้าหมายในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพตรงตามศักยภาพของที่ดินและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด เป็นการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่ด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลทรัพยากรพื้นฐานการผลิต (ดิน น้ำ พืช) ข้อมูลเกษตรกร เศรษฐกิจ และสังคม ที่สามารถนำไปใช้เพื่อวางแผนการผลิตสินค้าเกษตรภายในพื้นที่และบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพความเหมาะสมของปัจจัยการผลิตและการตลาดในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี (กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๔)

สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ ในฐานะหน่วยงานที่ดำเนินงานในระดับพื้นที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ได้ศึกษาข้อมูลจากแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) พบว่า จังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๐๗๙,๕๗๕ ไร่ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) จำนวน ๗๔๒,๕๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๗๗ ของพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญทั้งหมด และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญได้ทำการคัดเลือกพื้นที่อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งมีพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) มากเป็นอันดับที่ ๑ จาก ๗ อำเภอของจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งมีจำนวน ๒๔๔,๖๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๕ ของพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับ

ปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ของจังหวัดอำนาจเจริญ และกำหนดเป้าหมายพื้นที่บ้านคำกลางตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) จำนวน ๑๗,๙๓๑.๔๙ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๙๔.๓๖ ของพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ของอำเภอเมืองอำนาจเจริญ เป็นพื้นที่ที่น่าร่องในการดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยสถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ได้ดำเนินการกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำควบคู่ไปกับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม โดยต้องมีการศึกษาสภาพพื้นที่ความเหมาะสมของการปลูกพืชเศรษฐกิจ ความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งการศึกษาถึงต้นทุนผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ความพึงพอใจของเกษตรกร เพื่อให้เห็นถึงผลสำเร็จของการปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่เหมาะสมที่จะสามารถพัฒนาเป็นต้นแบบ และขยายผลไปยังพื้นที่อื่นได้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อศึกษาพื้นที่ที่ดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

๓.๒ เพื่อศึกษาผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

๔. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่บ้านคำกลาง ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการศึกษาสภาพพื้นที่ก่อนและหลังการดำเนินงาน และศึกษาผลสำเร็จของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในพื้นที่บ้านคำกลาง ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวนเกษตรกร ๒๐ ราย และเกษตรกรต้นแบบจำนวน ๑ ราย

๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลา

เริ่มต้น เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ สิ้นสุด เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่บ้านคำกลาง หมู่ ๗ ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ และแปลงเกษตรกรต้นแบบ คือ นายพรณรง บั่นทอง ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๗ บ้านคำกลาง ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ พิกัดแปลง UTM Zone ๔๘ P X ๔๖๔๗๑๘ Y ๑๗๕๙๑๓

๖. ผู้ดำเนินการ

นายชูวิทย์ พึ่งพรหม ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ มีหน้าที่ศึกษาดำเนินการวางแผนควบคุมการปฏิบัติงาน กำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินการประชุมชี้แจงเกษตรกรสำรวจและออกแบบงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ก่อสร้างงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน เก็บข้อมูลดิน เก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานปฏิบัติงานร้อยละ ๑๐๐

๗. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

๗.๑ กำหนดพื้นที่เป้าหมายจากพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ และ N)

๑) เจ้าที่สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ดำเนินการตรวจวินิจฉัยพื้นที่ของเกษตรกรกับ Agri-Map เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายจากพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ และ N) โดยการศึกษาพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวจากฐานข้อมูล Agri-Map ซึ่งควรเน้นไปที่ตำบลหรืออำเภอที่มีพื้นที่ไม่เหมาะสมจำนวนมากก่อน

จากข้อมูล Agri-Map พบว่าจังหวัดอำนาจเจริญ มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๐๗๙,๕๗๕ ไร่ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ และ N) จำนวน ๗๔๒,๕๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๗๗ ของพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ และได้ทำการคัดเลือกพื้นที่อำเภอเมืองอำนาจเจริญ ซึ่งมีพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ และ N) มากเป็นอันดับที่ ๑ จาก ๗ อำเภอของจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน ๒๔๔,๖๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๕ ของพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ และ N) ของจังหวัดอำนาจเจริญ และกำหนดเป้าหมายพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ และ N) จำนวน ๑๗,๙๓๑.๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๖ ของพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ และ N) ของอำเภอเมืองอำนาจเจริญ เป็นพื้นที่นำร่องในการดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตร ในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ และ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) เป็นต้นแบบในปีแรก (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓) ของสถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ในการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map ซึ่งได้มีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำควบคู่ไปกับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมไปพร้อมกัน

๒) เจ้าที่สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญดำเนินการลงสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้น พบผู้นำชุมชน หมอดินอาสา ตัวแทนเกษตรกรในพื้นที่เพื่อบอกวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

๗.๒ การรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกร

๑) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ร่วมกับกลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ ดำเนินการจัดประชุมเพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของโครงการฯ ให้หน่วยงาน และเกษตรกรในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

๒) รับสมัครเกษตรกรที่มีความสนใจและสมัครเข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นเกษตรกรที่พร้อมจะและอาจจะขยายผลเองได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ มีความต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตใหม่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม และเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลผลิตต่ำหรือรายได้ต่ำที่ต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นที่ต้องการของตลาดตามความเห็นของคณะทำงานในพื้นที่

๓) ตรวจสอบพื้นที่แปลงเกษตรกรที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ ซึ่งต้องเป็นพื้นที่มีเอกสารสิทธิ์อยู่ในเขตพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ และ N) ในแผนที่ Agi-Map ตามเงื่อนไขของโครงการฯ พร้อมลงดูแปลงเกษตรกรที่จะดำเนินการโดยวิเคราะห์ข้อมูลเกษตรกร พื้นที่เป้าหมายและประเภทกิจกรรมสำหรับปรับเปลี่ยนการผลิต ให้ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจหน่วยงานบูรณาการ

๗.๓ การจัดทำงบประมาณ

๑) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ร่วมกับกลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ ออกแบบและประเมินราคาการดำเนินการโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

๒) ส่งรายการประมาณราคาพร้อมแบบก่อสร้างโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้คณะกรรมการพิจารณา แล้วส่งให้กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน เพื่อพิจารณาต่อไป

๗.๔ การดำเนินการปรับเปลี่ยน

๑) เมื่อได้รับงบประมาณแล้ว สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ จึงได้ประสานกับเกษตรกรเป้าหมายเพื่อนัดหมายและวางแผนการดำเนินงานโครงการ

๒) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง แต่งตั้งผู้ควบคุมงาน กรรมการตรวจการจ้าง

๓) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ ในการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการในการปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรกรรม ในครั้งนี้ ได้แก่สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ เรื่องการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ สำนักงานปศุสัตว์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานประมงจังหวัด เรื่องการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสมมีมูลค่าและเป็นที่ต้องการของตลาด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์ การบริการด้านสุขภาพสัตว์และสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร กรมวิชาการเกษตรเรื่องแปลงต้นแบบการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agi-Map สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด เรื่องการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกรในพื้นที่ปรับเปลี่ยนการผลิต และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรศึกษาวิเคราะห์สินค้าเกษตรและจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น

๔) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ดำเนินการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ ดังนี้

(๑) การปรับระดับพื้นที่นา เป็นการปรับโครงสร้างพื้นที่นาใหม่ให้มีความสม่ำเสมอในแปลงเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร และขุดคูที่บริเวณขอบแปลงเพื่อกักเก็บน้ำ โดยการปรับคันนาเดิมออกเพื่อย้ายกระถางให้กว้างขึ้นและเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ติดต่อกัน แล้วสร้างคันนาขึ้นมาใหม่ให้มีขนาดกว้างและสูงกว่าเดิม โดยให้มีขนาดฐานล่างกว้าง ๑.๕๐ เมตร หลังคันดินกว้าง ๑ เมตร และสูง ๗๐ เซนติเมตร วัตถุประสงค์เพื่อให้น้ำไหลซึมสม่ำเสมอทั่วแปลง บนตัวคันนาสามารถปลูกพืชชนิดต่างๆ ได้ เช่น ไม้ผล-ไม้ยืนต้น และพืชผัก

(๒) การปรับระดับพื้นที่นาแบบมีคันนา เป็นการปรับโครงสร้างพื้นที่นาให้มีความสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร และขุดคลองน้ำที่บริเวณขอบแปลงเพื่อกักเก็บน้ำ โดยให้มีขนาดปากคูกว้าง ๒.๕๐ เมตร ก้นคลองกว้าง ๑ เมตร และลึก ๑.๘๐ เมตร

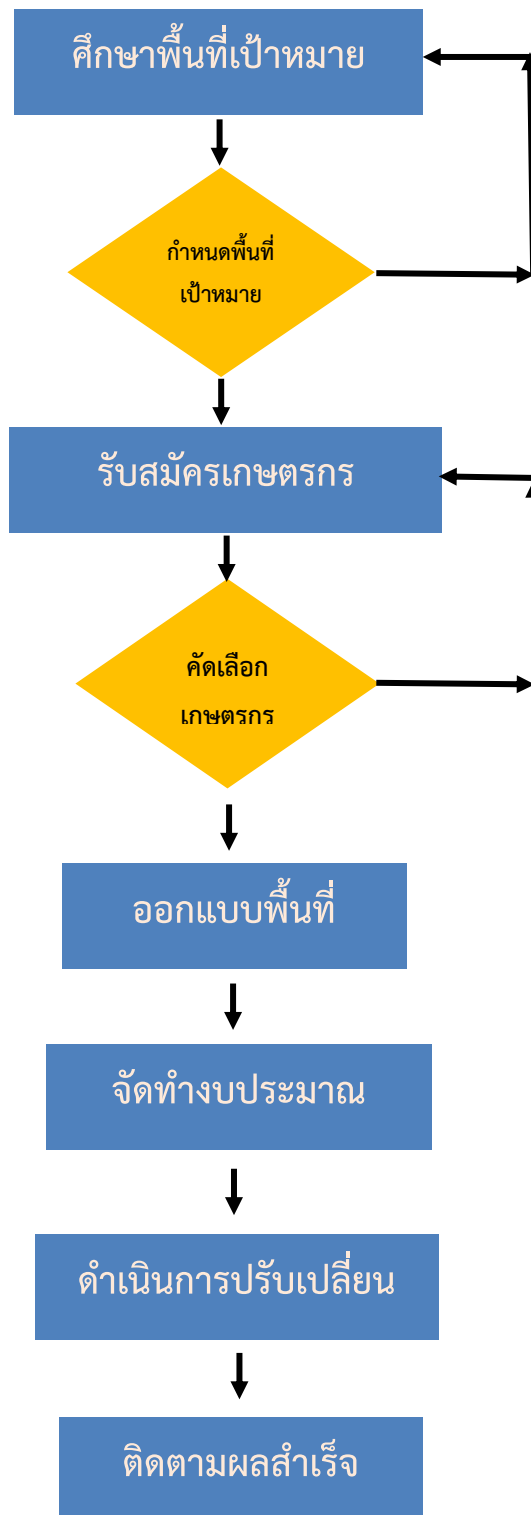
มีลักษณะเป็นคันดินที่สร้างขึ้นใหม่โดยให้มีขนาดฐานล่างกว้าง ๓.๐๐ เมตร หลังคันดินกว้าง ๒ เมตร และสูง ๑ เมตร วัตถุประสงค์เพื่อให้สม่ำเสมอและเว้นระยะขอบคันดินให้มีร่องน้ำเพื่อกักเก็บน้ำและระบายน้ำ ส่วนคันดินยังสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจต่างๆได้

๕) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ดำเนินการปรับปรุงบำรุงดิน โดยวิธีการของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น สาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน การสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมสาธิตการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน และส่งเสริมสาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรดด้วยโดโลไมท์ เป็นต้น

๖) หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญเข้าร่วมสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น สนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์ปลา ฯลฯ เพื่อการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรผสมผสาน หรือพืชชนิดอื่น โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ สนับสนุนไม้ผลหลากหลายชนิด ได้แก่ มะม่วง มะพร้าว ฝรั่ง เงาะ ทูเรียน ส้มโอ เป็นต้น เพื่อนำไปปลูกในพื้นที่ของเกษตรกรให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ตามที่คณะกรรมการระดับจังหวัด ได้วางแผนไว้ร่วมกัน สำนักงานประมงจังหวัดสนับสนุนพันธุ์ปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด รวมถึงให้คำแนะนำปรึกษา และร่วมแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรเจ้าของพื้นที่ในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N)

๗.๕ การติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการฯ โดยเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญรายงานผลและความก้าวหน้าการดำเนินงาน ทำการบันทึกข้อมูลเกษตรกรในระบบตามแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลเกษตรกร Zoning ๐๑ และจัดทำรายงานข้อมูลเกษตรกรต้นแบบการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่งให้กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ให้กองแผนงานได้รับทราบและประเมินผล รวมไปถึงการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางเคมีดินในพื้นที่โครงการฯ อีกด้วยขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ แสดงรายละเอียดสรุปใน Flow Chart ดังนี้

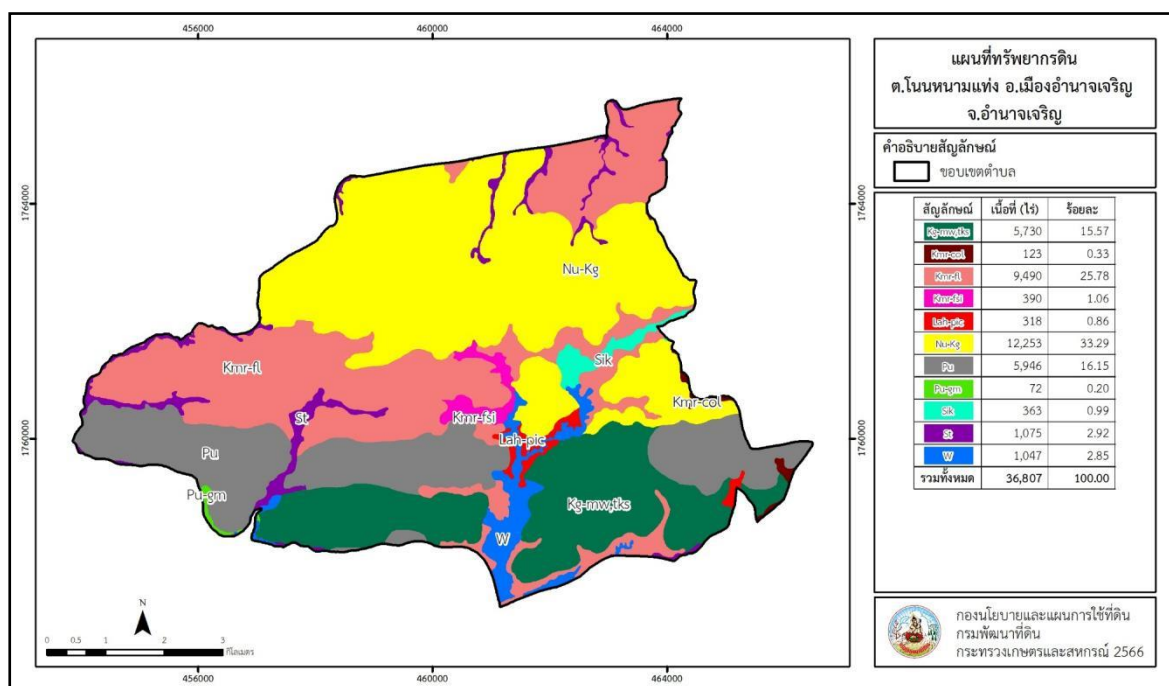
ภาพที่ ๑ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานโครงการ Zoning by Agri-Map ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง
อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

๘. ผลการศึกษา

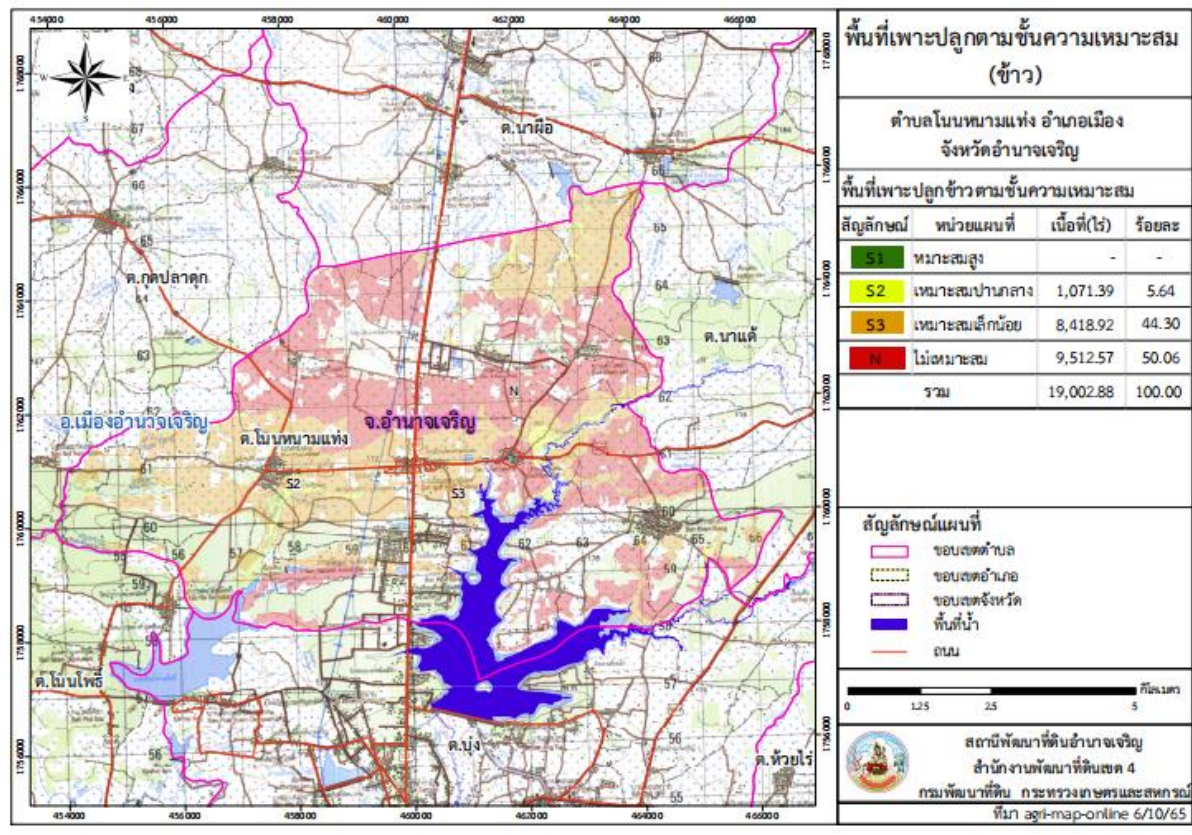
๘.๑ ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ดำเนินการ โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนที่และการสำรวจภาคสนาม พบว่า สภาพพื้นที่ดำเนินงาน ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๓๖,๘๐๗ ไร่ สภาพทั่วไปเป็นพื้นที่ราบ - พื้นที่ดอน ลักษณะของดินส่วนใหญ่ดินชั้นบนจะพบเป็นดินร่วนปนทราย และดินชั้นล่างพบเป็นดินเหนียว ปัญหาดินทางการเกษตรที่พบ คือ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ และเป็นดินทรายจัด ชุดดินที่พบมากที่สุดคือ หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินนาคุ และชุดดินค่าง (Nu-Kg) มีเนื้อที่ ๑๒,๒๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๙ รองลงมา คือ ชุดดินเขมราฐ (Kmr-fl) มีเนื้อที่ ๙,๔๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๘ และชุดภูพาน (Pu) มีเนื้อที่ ๕,๙๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑๕ ตามรูปภาพ (ภาพที่ ๑)

ภาพที่ ๑ แผนที่ทรัพยากรดินตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

จากแผนที่แสดงพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่ามีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ๑๙,๐๐๒.๘๘ ไร่ เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (N) มากที่สุด จำนวน ๙,๕๑๒.๕๗ ไร่ คิดเป็น ๕๐.๐๖ รongลงมา เป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวเล็กน้อย (S๓) จำนวน ๘,๔๑๘.๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๐ และเป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๐๗๑.๓๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๔ ตามลำดับ (ภาพที่ ๒)

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

๘.๒ ผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

๘.๒.๑ ผลสำเร็จด้านการปรับโครงสร้าง สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ดำเนินงานตามกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ๖๗ ราย โดยดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว (N) เพื่อทำเกษตรผสมผสานโดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map (รายละเอียดแสดงดังตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ ผลสำเร็จด้านการปรับโครงสร้าง

กิจกรรม	ปริมาณงาน	หน่วยนับ	เกษตรกร (ราย)
การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ			
การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑	๔๖	กิโลเมตร	๖๗
การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒	๒.๑๖๖	กิโลเมตร	๘
ทางลำเลียงในไร่นา	๐.๒๖๔	กิโลเมตร	๑
บ่อดักตะกอนดิน ขนาด ๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร	๑๐	บ่อ	๑๐

จากข้อมูลในตาราง พบว่ากิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map มีกิจกรรมดังนี้

การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้ดำเนินการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑ โดยเน้นการสร้างคันดิน จำนวน ๔๖ กิโลเมตร เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๖๗ ราย การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ โดยเน้นการปรับพื้นที่ในรูปแบบร่องน้ำหรือคูน้ำ จำนวน ๒.๑๖๖ กิโลเมตร เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๘ ราย ก่อสร้างทางลำเลียงในไร่นา เป็นการสร้างถนนเพื่อใช้ในลำเลียงผลผลิตของเกษตรกรออกจากพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๐.๒๖๔ กิโลเมตร เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑ ราย และการขุดบ่อดักตะกอนดินช่วยกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ จำนวน ๑๐ บ่อ เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๐ ราย

๘.๒.๒ ผลสำเร็จด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก พด. น้ำหมักชีวภาพ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ถั่วพราง) และปูนโดโลไมท์ให้กับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ๖๗ ราย(รายละเอียดแสดงดังตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ ผลสำเร็จด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน

กิจกรรม	ปริมาณงาน	หน่วยนับ	เกษตรกร (ราย)
การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน			
สนับสนุนการผลิตปุ๋ยหมัก พด.	๗๐	ตัน	๖๗
สนับสนุนการผลิตน้ำหมักชีวภาพ	๘,๕๐๐	ลิตร	๖๗
ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ถั่วพราง)	๔	ตัน	๖๗
ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงพื้นที่ดินกรดด้วย ปูนโดโลไมท์	๙๕	ตัน	๖๗

จากข้อมูลในตาราง พบว่าผลสำเร็จด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

๑) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ได้ดำเนินการสนับสนุนการปุ๋ยหมักพด. จำนวน ๗๐ ตัน เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๖๗ ราย สนับสนุนการผลิตน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๘,๕๐๐ ลิตร เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๖๗ ราย ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ถั่วพราง) จำนวน ๔ ตัน เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๖๗ ราย และส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงพื้นที่ดินกรดด้วยปูนโดโลไมท์ จำนวน ๙๕ ตัน เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๖๗ ราย

๒) ผลวิเคราะห์ดินก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ โดยเก็บตัวอย่างดินรายแปลงก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร ๖๗ ราย พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรทั้ง ๖๗ ราย มีการจัดการดินในพื้นที่โดยการใส่ปุ๋ยคอกลงในแปลงนา จำนวน ๕๐ ราย และไม่ได้มีการจัดการดิน จำนวน ๑๗ ราย เมื่อนำตัวอย่างดินมาวิเคราะห์ความเค็ม ค่าความเป็นกรด-ด่าง และธาตุอาหารในดิน โดยใช้ชุดตรวจสอบภาคสนาม พบว่าระดับความเค็มของดินทั้งหมดอยู่ในระดับไม่เค็ม ระดับความเป็นกรด-ด่างของดิน จำนวน ๑๐ ตัวอย่าง ค่าความเป็นกรด-ด่างอยู่ที่ระดับ ๔ และจำนวน ๕๗ ตัวอย่าง ค่าความเป็นกรด-ด่างอยู่ระดับ ๔.๕-๕.๐ ธาตุไนโตรเจน ส่วนมากอยู่ระดับต่ำมาก จำนวน ๕๐ ราย รองลงมาอยู่ระดับต่ำ จำนวน ๑๗ ราย ธาตุฟอสฟอรัส ส่วนมากอยู่ระดับต่ำมาก จำนวน ๕๐ ราย รองลงมาอยู่ระดับต่ำ จำนวน ๑๗ ราย และธาตุโพแทสเซียม พบว่าทั้งหมดอยู่ระดับต่ำมาก

หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรทั้ง ๖๗ ราย ได้จัดการดินในพื้นที่โดยการหว่านพืชปุ๋ยสด และใช้ปูนโดโลไมท์ ร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมัก เมื่อนำตัวอย่างดินมาวิเคราะห์ความเค็ม ค่าความเป็นกรด-ด่าง และธาตุอาหารในดิน โดยใช้ชุดตรวจสอบภาคสนาม พบว่าระดับความเค็มของดินทั้งหมดอยู่ในระดับไม่เค็ม ระดับความเป็นกรด-ด่างของดิน จำนวน ๔ ตัวอย่าง ค่าความเป็นกรด-ด่างอยู่ที่ระดับ ๔ และจำนวน ๖๓ ตัวอย่าง ค่าความเป็นกรด-ด่างอยู่ระดับ ๔.๕-๕.๐ ธาตุไนโตรเจนส่วนมากอยู่ระดับต่ำ จำนวน ๔๐ ราย รองลงมาอยู่ระดับปานกลาง จำนวน ๒๗ ราย ธาตุฟอสฟอรัสส่วนมากอยู่ระดับต่ำมาก จำนวน ๗ ราย รองลงมาอยู่ระดับต่ำ จำนวน ๖๐ ราย และธาตุโพแทสเซียม พบว่าอยู่ระดับต่ำมาก จำนวน ๕๕ ราย รองลงมาอยู่ระดับต่ำ จำนวน ๑๒ ราย (แสดงดังตารางที่ ๓ และตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๓ ผลวิเคราะห์ดินก่อน เข้าร่วมโครงการ

ปี พ.ศ.	ความเป็นกรด-ด่าง		ไนโตรเจน		ฟอสฟอรัส		โพแทสเซียม	
	๔	๔.๕-๕.๐	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	ต่ำมาก
จำนวนเกษตรกร	๑๐	๕๗	๑๗	๕๐	๑๗	๕๐	-	๖๗

ตารางที่ ๔ ผลวิเคราะห์ดินหลัง เข้าร่วมโครงการ

ปี พ.ศ.	ความเป็นกรด-ด่าง		ไนโตรเจน		ฟอสฟอรัส		โพแทสเซียม	
	๔	๔.๕-๕.๐	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	ต่ำมาก
จำนวนเกษตรกร	๔	๖๓	๔๐	๒๗	๖๐	๗	๑๒	๕๕

๘.๒.๓ ผลสำเร็จในด้านผลผลิตและรายได้ ของเกษตรกร ๒๐ ราย พบว่า เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ทั้งทางด้านผลผลิตข้าว ด้านประมง และด้านปศุสัตว์ (แสดงดังตารางที่ ๕ ถึง ตารางที่ ๙)

ตารางที่ ๕ ผลผลิตข้าวหอมมะลิ ๑๐๕

ปี พ.ศ.	จำนวนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย/กก.	จำนวนไร่	รวมจำนวน กก.
๒๕๖๕	๒๐	๓๖๐	๒๕๐	๙๐,๐๐๐
๒๕๖๖	๒๐	๔๑๐	๒๕๐	๑๐,๒๕๐๐
๒๕๖๗	๒๐	๔๖๐	๒๕๐	๑๑,๕๐๐๐

ตารางที่ ๖ รายได้จากผลผลิตข้าวหอมมะลิ ๑๐๕

ปี พ.ศ.	จำนวนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย/กก.	ราคา	ราคารวม
๒๕๖๕	๒๐	๙๐,๐๐๐	๑๓,๒๐๐	๑,๑๘๘,๐๐๐
๒๕๖๖	๒๐	๑๐,๒๕๐๐	๑๓,๕๐๐	๑,๓๘๓,๗๕๐
๒๕๖๗	๒๐	๑๑,๕๐๐๐	๑๔,๘๐๐	๑,๗๐๒,๐๐๐

ตารางที่ ๗ ผลผลิตด้านประมง (ปลานิล) บ่อตกตะกอนดิน ๑๐ บ่อ

ปี พ.ศ.	จำนวนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย/กก.	ราคา	ราคารวม
๒๕๖๕	๑๐	๑,๕๐๐	๕๕	๘๒,๕๐๐
๒๕๖๖	๑๐	๑,๕๐๐	๖๐	๙๐,๐๐๐
๒๕๖๗	๑๐	๑,๕๐๐	๖๕	๙๗,๕๐๐

ตารางที่ ๘ ผลผลิตด้านปศุสัตว์ (วัวพันธุ์พื้นเมือง)

ปี พ.ศ.	จำนวนเกษตรกร	จำนวน/ตัว	ราคา	ราคารวม
๒๕๖๕	๒๐	๙๐	๒๐,๐๐๐	๑,๘๐๐,๐๐๐
๒๕๖๖	๒๐	๑๕๐	๑๔,๐๐๐	๒,๑๐๐,๐๐๐
๒๕๖๗	๒๐	๒๒๐	๑๑,๐๐๐	๒,๔๒๐,๐๐๐

ตารางที่ ๙ ผลผลิตด้านปศุสัตว์ (ไก่พื้นเมือง)

ปี พ.ศ.	จำนวนเกษตรกร	จำนวน/ตัว	เฉลี่ย น้ำหนัก/กก	รวมน้ำหนัก/ กก	ราคา กก.	ราคารวม
๒๕๖๕	๒๐	๓๐๐	๑.๕	๔๕๐	๘๐	๓๖,๐๐๐
๒๕๖๖	๒๐	๔๕๐	๑.๕	๖๗๕	๘๐	๕๔,๐๐๐
๒๕๖๗	๒๐	๖๐๐	๑.๕	๙๐๐	๘๐	๗๒,๐๐๐

๘.๓ ความสำเร็จของแปลงเกษตรกรต้นแบบ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

จากการดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ได้คัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๑ ราย เพื่อศึกษาความสำเร็จภายหลังเข้าร่วมโครงการฯ ในด้านสภาพพื้นที่ กิจกรรมที่ดำเนินการปรับเปลี่ยน และรายได้ที่เกิดขึ้น

๑) ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรต้นแบบ

เกษตรกรต้นแบบโครงการฯ คือ นายพรณรง บั่นทอง อยู่ในพื้นที่บ้านคำกลาง หมู่ ๗ ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ สถานภาพสมรส อายุ ๕๘ ปี การศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ (กศน.)

๒) สภาพพื้นที่เกษตรกรต้นแบบ

พิกัดแปลง Zone ๔๘ P X ๔๖๔๗๑๘ Y ๑๗๕๕๑๑๓ พื้นที่การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการฯ ๓๔ ไร่ อยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว (N) สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน ๒-๕ % ลักษณะของดิน ชุดดินค้ำบง (Kg) อยู่ในกลุ่มชุดดิน ๔๑ เป็นดินลิกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลเข้ม ดินล่างเป็นดินทรายปนดินร่วนและเปลี่ยนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายในดินล่างลิกลงไป มีสีน้ำตาล ซึ่งเป็นชั้นสะสมอนุภาคดินเหนียวและอาจพบจุดประสีฟางข้าวในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH ๖.๐-๗.๐) ในดินบนและเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๕.๕-๘.๐) ในดินล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว คือ การปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว เมื่อเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์หาธาตุอาหารดิน พบว่า มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเนื้อดินเป็นดินทรายจัด ง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว คือ การปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว โดยมีการจัดการดินคือ ใส่ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมี ได้ผลผลิตผลิตข้าวประมาณ ๒๘๐ กิโลกรัมต่อไร่

๓) การดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรกรต้นแบบ

กิจกรรมที่ดำเนินการปรับเปลี่ยน คือ การปรับโครงสร้างพื้นที่โดยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑ เน้นการสร้างคันดิน การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒

(ทำร่อง/คูน้ำ) ทางลำเลียงในไร่นา และบ่อดักตะกอนดิน และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การผลิตปุ๋ยหมักพด. การผลิตน้ำหมักชีวภาพส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน และส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงพื้นที่ดินกรดด้วยปูนโดโลไมท์ (รายละเอียดแสดงดังตารางที่ ๑๐)

ตารางที่ ๑๐ กิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map (เกษตรกรต้นแบบ)

กิจกรรม	ปริมาณงาน	หน่วยนับ	หมายเหตุ
๑.การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ			
การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑ เน้นการสร้างคันดิน	๐.๔๐	กิโลเมตร	
การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ (ทำร่อง/คูน้ำ)	๐.๑๖๖	กิโลเมตร	
ทางลำเลียงในไร่นา	๓๕๐	เมตร	เกษตรกรดำเนินการเอง
บ่อดักตะกอนดิน ขนาด ๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร	๑	บ่อ	
๒.สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน			
สนับสนุนการผลิตปุ๋ยหมัก พด.	๑	ตัน	
สนับสนุนการผลิตน้ำหมักชีวภาพ	๑๒๐	ลิตร	
ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ถั่วพราง)	๖๐	กิโลกรัม	
ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงพื้นที่ดินกรดด้วยปูนโดโลไมท์	๒	ตัน	

๓) รายได้ที่เกิดขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ปีที่ ๑) หลังจากการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกข้าวอย่างเดียวมาทำการเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ ๓๔ ไร่ ซึ่งยังคงปลูกข้าวทั้งหมด แต่มีการปลูกพืชอายุสั้นบริเวณคันนา เช่น ชিং ข้าว ตะไคร้ พริก กล้วย และปลูกไม้เศรษฐกิจ ได้แก่ ต้นสัก ต้นยางนา บนทางลำเลียง ทำให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น จากการจำหน่ายข้าว พืชผักสวนครัว คิดเป็นเงินประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (ปีที่ ๒) นายพรณรงค์ บั่นทอง เกิดแนวคิดใหม่ จากการปรับเปลี่ยนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรายอื่น ซึ่งได้มีการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ คือ จะเน้นให้มีการปลูกข้าวร่วมกับไม้ผลชนิดอื่น ๆ จึงทำการปรับโครงสร้างแปลงนาให้มีร่องน้ำ และการขุดบ่อดักตะกอน ขนาด ๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร สามารถใช้ทำการประมงเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งในตอนที่มีการประชุมเพื่อออกแบบกิจกรรมการปรับเปลี่ยนตนเองคิดอย่างเดียวว่าเสียพื้นที่ ไม่ได้ประโยชน์เพิ่ม จึงได้เลือกทำเพียง ๒ กิจกรรมดังกล่าว แต่เมื่อเห็นถึงประโยชน์ของการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ และการขุดบ่อดักตะกอนนั้นมีประโยชน์มากมาย ซึ่งได้ขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญในการออกแบบผังแปลง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและได้ตัดสินใจลงทุนปรับเปลี่ยนพื้นที่แปลงนาอีกครั้ง โดยแบ่งเป็น พื้นที่ปลูกข้าว ๘ ไร่ ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ๑ ไร่ ทำร่องน้ำ/คูน้ำ ๔ ไร่ ขุดบ่อดักตะกอน ๑ ไร่ ส่วนที่เหลือทำเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์

(โค จำนวน ๒๐ ตัว และไก่พื้นบ้าน จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว) และปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ในร่องน้ำและในบ่อดักตะกอนดินมีการเลี้ยงปลากินพืช (ปลานิล ปลาดุก ปลาหมอ จำนวน ๒,๐๐๐-๒,๕๐๐ ตัว) บนขอบร่องน้ำปลูกกล้วย เพื่อบริโภคและจำหน่ายทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นเงินประมาณ ๗๒,๐๐๐ บาทต่อปี

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ (ปีที่ ๓) มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายพืชผักสวนครัว ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ กล้วย ข้าวโพดหลังนา ปลา (ปลานิล ปลาดุก ปลาหมอ จำนวน ๒,๐๐๐-๒,๕๐๐ ตัว) และหญ้าเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นเงินประมาณ ๑๐๔,๐๐๐ บาทต่อปี

ภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ๓ ปี พบว่า เกษตรกรต้นแบบมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการปรับเปลี่ยนในทุก ๆ ปี (รายละเอียดแสดงดังตารางที่๑๐)

ตารางที่ ๑๐ รายได้เกษตรกรต้นแบบ (นายพรณรงค์ บันทอง)

ปี พ.ศ.	กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	รายได้ (บาท/ปี)
๒๕๖๓	ข้าว , กล้วย ,พืชผักสวนครัว (ชิง ช่า ตะไคร้ พริก)	๕๐,๐๐๐
๒๕๖๔	ข้าว , พืชผักสวนครัว , กล้วย ,ปลา	๗๒,๐๐๐
๒๕๖๕	ข้าว , พืชผักสวนครัว , กล้วย ,หญ้าเลี้ยงสัตว์ ,ปลา , วัว , ไก่พื้นเมือง	๑๐๔,๐๐๐

ภาพประกอบกิจกรรมหลังเข้าร่วมโครงการ

๙. สรุปและข้อเสนอแนะ

๙.๑ สรุป

๑) ภาพพื้นที่ดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

สภาพพื้นที่โครงการ พื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๓๖,๗๐๘ ไร่ สภาพทั่วไปเป็นพื้นที่ราบดอน ลักษณะของดินส่วนใหญ่ดินชั้นบนจะพบเป็น ดินร่วนปนทราย และดินชั้นล่างพบเป็นดินเหนียว ปัญหาดินทางการเกษตรที่พบ คือ ความอุดมสมบูรณ์ ของดินต่ำ และเป็นดินทรายจัด เมื่อพิจารณาจากแผนที่ชุดดิน พบว่า ชุดดินนาคู และชุดดินค่าง (Nu-Kg) มากที่สุด มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด ๑๙,๐๐๒.๘๘ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (N) จำนวน ๙,๕๑๒.๕๗ ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวทั้งหมด ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม มีจุดอ่อนมากจน เป็นเหตุผลให้ภาครัฐนโยบาย Agri-Map มาใช้พัฒนาพื้นที่

๒) การดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

การดำเนินงานโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน ๖๗ ราย ดำเนิน กิจกรรมจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑ เน้นการสร้างคัน ดิน การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ (ทำร่อง/คูน้ำ) ทางลำเลียงในไร่นา และบ่อดักตะกอนดิน บางราย ปรับเปลี่ยนหลายรูปแบบในพื้นที่ของตน อีกทั้งได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่

การผลิตปุ๋ยหมัก พด. การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน และ ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงพื้นที่ดินกรดด้วยปูนโดโลไมท์

๓) ข้อมูลคุณสมบัติดิน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้ง ๖๗ ราย หลังจากได้รับคำแนะนำการจัดการดินหลังการปรับเปลี่ยนจากเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีการนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินพื้นที่ของตนเอง จึงส่งผลให้ค่าวิเคราะห์ดิน เช่น ค่าความเป็นกรด-ด่าง ค่าธาตุอาหารในดิน อยู่ในระดับดีขึ้นกว่าเดิม

๔) ข้อมูลการผลิตพืช ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตโดยทั้งหมดยังคงปลูกข้าวเช่นเดิม แต่มีเกษตรกรบางส่วนได้ทำการประมง และเกษตรผสมผสานร่วมด้วย เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรเป็นที่ต้องการและเพียงพอต่อการจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน

๕) ข้อมูลรายได้ต่อปีจากการผลิตทางการเกษตร ปี ๒๕๖๓ มีรายได้เฉลี่ย ๑๖,๙๐๐ บาท ปี ๒๕๖๔ มีรายได้เฉลี่ย ๑๙,๖๕๐ บาท และปี ๒๕๖๕ มีรายได้เฉลี่ย ๒๓,๗๐๐ บาท เมื่อเปรียบเทียบรายได้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการมีรายได้จากการจำหน่ายข้าวเพียงอย่างเดียว หลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จากการทำการประมง การทำการเกษตรผสมผสาน และการปลูกพืชบนคันนา

๖) ความสำเร็จของแปลงเกษตรกรต้นแบบ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

ความสำเร็จของแปลงเกษตรกรต้นแบบ นายพรณรงค์ ปันทอง เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว ตั้งอยู่บนชุดจักราช (Ckr) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย โดยได้ดำเนินการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในรูปแบบการปรับปรุงแบบแปลงนาลักษณะที่ ๑ การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ (ทำร่อง/คูน้ำ) และบ่อดักตะกอนดิน พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ใน พ.ศ.ปี ๒๕๖๓ มีรายได้ ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (ปีที่ ๒) มีรายได้ ๗๒,๐๐๐ บาท/ปี และปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีรายได้ ๑๐๔,๐๐๐ บาทต่อปี พบว่า เกษตรกรต้นแบบมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปรับเปลี่ยนในทุก ๆ ปี

๙.๒ ข้อเสนอแนะ

๑) ควรมีการคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสม เกษตรกรมีความพร้อมในการบริหารจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสม ในรูปแบบการรวมกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประโยชน์สูงสุด เป็นการประชาสัมพันธ์โครงการสร้างการรับรู้ และแรงจูงใจให้เกษตรกรรายอื่น ๆ เห็นถึงความสำเร็จ

๒) มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนางานต่อไป

๓) ควรสร้างทักษะ และองค์ความรู้ให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมมากกว่าเดิม

๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑๐.๑ พื้นที่การเกษตรได้รับการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด

๑๐.๒ เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ทำให้มีรายได้ และคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๑๐.๓ เป็นต้นแบบของความสำเร็จจากการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมให้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้นำไปศึกษาและขยายผลต่อไป

๑๐.๔ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ต่อไป

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นายชวสิทธิ์ พึ่งพรหม)

ผู้เสนอผลงาน

๑๗ / มกราคม / ๒๕๖๘

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางสาวนตนา คุณพันธ์)

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ

๑๗ / มกราคม / ๒๕๖๘

ลงชื่อ.....

(นายสุทธิพล วงษ์จันทา)

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔

๑๗ / มกราคม / ๒๕๖๘

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ของ นายชววิทย์ พึ่งพรหม

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๗๑๔

สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔

๑. เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในจังหวัดอำนาจเจริญให้เกิดประสิทธิภาพ

๒. หลักการและเหตุผล

โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีเป้าหมายในการให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพตรงตามศักยภาพของที่ดินและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด เป็นการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่ด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ข้อมูลทรัพยากรพื้นฐานการผลิต (ดิน น้ำ พืช) ข้อมูลเกษตรกร เศรษฐกิจและสังคม สามารถนำไปใช้วางแผนการผลิตสินค้าเกษตรภายในพื้นที่และบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพความเหมาะสมของปัจจัยการผลิตและการตลาดในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี และในปัจจุบันภาคการเกษตรของประเทศไทยประสบปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำต้นทุนการผลิตสูง สินค้าการเกษตรล้นตลาดในบางช่วง ความไม่สมดุลระหว่างผลผลิตของสินค้าเกษตรกับความต้องการของตลาด ก่อให้เกิดปัญหาราคาสินค้าตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว คือเกษตรกรจำนวนมากยังมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

จากปัญหาดังกล่าว สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ในฐานะหน่วยงานที่ดำเนินงานในระดับพื้นที่ของกรมพัฒนาที่ดิน จึงให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S๓ และ N) จึงได้ศึกษาข้อมูลจาก Agri-Map พบว่า จังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๐๗๙,๕๗๕ ไร่ เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว จำนวน ๗๔๒,๕๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๗๗ ของพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ และได้ทำการคัดเลือกพื้นที่อำเภอเมืองอำนาจเจริญ ซึ่งมีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มากเป็นอันดับที่ ๑ จาก ๗ อำเภอของจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน ๒๔๔,๖๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๕ ของพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวของจังหวัดอำนาจเจริญ และกำหนดเป้าหมายพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว จำนวน ๑๗,๙๓๑.๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๖ ของพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวของอำเภอเมืองอำนาจเจริญ เป็นพื้นที่ที่น่าร่องในการดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) เป็นต้นแบบในปีแรก (ปีงบประมาณ ๒๕๖๓) ของสถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญในการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map ซึ่งได้มีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำควบคู่ไปกับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับเปลี่ยน กิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปพร้อมกัน และจากการทำงานดังกล่าวจึงได้มีแนวความคิดในการเสนอแนวทางการขับเคลื่อนงาน ข้อเสนอแนะ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหที่พบในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

แนวทางกับขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการพื้นที่ Zoning by Agri-Map ในจังหวัดอำนาจเจริญ

๑) กำหนดพื้นที่เป้าหมายจากพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ และ N)

จากข้อมูล Agri-Map พบว่าจังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๐๗๙,๕๗๕ ไร่ มีพื้นที่ ไม่เหมาะสม (S๓ และ N) เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว จำนวน ๗๔๒,๕๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๗๗ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ จึงทำการกำหนดเป้าหมายพื้นที่ที่มีพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ และ N) สำหรับการปลูกข้าวมากที่สุดลำดับที่ ๑ ของแต่ละอำเภอ เป็นพื้นที่ต้นแบบในการทำโครงการฯ หลังจากนั้นใน ปีงบประมาณต่อไป จึงให้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงได้รับรู้ถึงผลสำเร็จของโครงการที่ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว และดำเนินการรับสมัครเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ตำบลข้างเคียงที่มีความต้องการ และความพร้อมในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของตนเอง พร้อมทั้งลงสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้น พบผู้นำชุมชน หมอдин อาสา ตัวแทนเกษตรกรในพื้นที่เพื่อบอกวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เป็นการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรอีกด้วย

๒) เสนอข้อมูลโครงการ Zoning by Agri-Map ในที่ประชุมจังหวัด

สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ในฐานะเป็นฝ่ายเลขานุการให้กับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (Single Command Province: SCP) พิจารณาเสนอข้อมูลพื้นที่ไม่เหมาะสมจาก Agri-Map ที่กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน แจ้งให้เตรียมแผนการดำเนินงานไว้แล้ว รวมถึงชี้แจงรายละเอียดโครงการ Zoning by Agri-Map ให้หน่วยงานในพื้นที่ในการประชุมส่วนราชการจังหวัดได้รับทราบ รวมถึงวิเคราะห์พื้นที่เพื่อพิจารณาสินค้า จากข้อมูลกายภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) กับพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัด วิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติและกลุ่มจังหวัด สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นเลิศ (Champion Product) พืชที่มีข้อบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication crops: GI crops) เกษตรอินทรีย์ ร่วมกับข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การคมนาคมขนส่ง (Logistics) แหล่งรับซื้อ โรงงานสหกรณ์ และโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นกำหนดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน งบประมาณ พร้อมทั้งจัดทำแผนบูรณาการและแผนปฏิบัติ โดยมีหน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคดำเนินการร่วมกัน เพื่อสร้างการปรับเปลี่ยน โดยใช้กลไกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่ายภายในจังหวัด และประชารัฐ เพื่อยกระดับการผลิตและการบริหารจัดการ โดยในขั้นตอนนี้คณะทำงานหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ ควรทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของใช้ Agri-Map เพื่อกำหนดเป้าหมายและงบประมาณร่วมกัน ซึ่งได้มีการเพิ่มศักยภาพให้เจ้าหน้าที่และเกษตรกร โดยมีการจัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับที่เกี่ยวข้อง และส่วนใหญ่ใช้งบประมาณตามภารกิจ ทั้งนี้ได้เพิ่มการติดตามและนำผลการประเมินมาปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓) การรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกร

(๑) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญร่วมกับกลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ ดำเนินการจัดประชาคม เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของโครงการฯ ให้หน่วยงาน และเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย พร้อมทั้งรับสมัครเกษตรกรที่สนใจและต้องการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตใหม่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม พร้อมลงตรวจสอบพื้นที่และดูแลแปลงเกษตรกรที่จะดำเนินการ โยวิเคราะห์ข้อมูลเกษตรกร พื้นที่เป้าหมายและประเภทกิจกรรมสำหรับปรับเปลี่ยนการผลิต ให้ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจหน่วยงานบูรณาการ

(๒) การคัดเลือกพื้นที่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ และ N) ตามแผนที่ Agri-Map หากเกษตรกรผ่านเกณฑ์จึงวางแผนปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อทำการเกษตรแบบผสมผสาน และคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมายเพื่อเป็นแปลงต้นแบบให้เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลให้แก่เกษตรกร

คนอื่นต่อไป และหากพบพื้นที่เกษตรกรรมที่ไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก เนื่องจากเกษตรกรรมพื้นที่การเกษตรอยู่ในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) และเหมาะสมมาก (S๑) แต่มีความสนใจในการปรับเปลี่ยนและต้องการเข้าร่วมโครงการ ทั้งที่พื้นที่ดังกล่าวบางแห่งก็พบว่าดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ ไม่เหมาะสมในการเพาะปลูกข้าวด้วยข้อจำกัดหลายอย่าง สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญจึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการประสานงานไปยังกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ เพื่อดำเนินการตรวจสอบพื้นที่แบบละเอียดอีกครั้งหนึ่ง หลังจากมีการตรวจสอบแล้วพบว่าพื้นที่ของเกษตรกรรมผ่านเกณฑ์ เนื่องจากได้รับการรับรองจากกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดินแล้ว สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญจึงจะดำเนินการในการวางแผนการปรับเปลี่ยนพื้นที่แก่เกษตรกรต่อไป

๔) การจัดทำงบประมาณ

สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญร่วมกับกลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ ออกแบบและประเมินราคาการดำเนินการโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และส่งรายการประมาณราคาพร้อมแบบก่อสร้างโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้คณะกรรมการพิจารณา แล้วส่งให้กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน เพื่อนำเสนอกองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน พิจารณาต่อไป

๕) การดำเนินการปรับเปลี่ยน

(๑) เมื่อได้รับงบประมาณแล้ว สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญจึงได้ประสานกับเกษตรกรเป้าหมายเพื่อนัดและวางแผนการดำเนินงานโครงการ

(๒) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง แต่งตั้งผู้ควบคุมงาน กรรมการตรวจสอบการจ้าง

(๓) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญร่วมบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญในการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการในการปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรกรรม ในครั้งนี้ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ เรื่องการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ เรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรในเขตปศุสัตว์ที่ดิน สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ เรื่องการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสมมีมูลค่าและเป็นที่ต้องการของตลาด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์ การบริการด้านสุขภาพสัตว์และสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร กรมวิชาการเกษตรเรื่องแปลงต้นแบบการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ เรื่องการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกรในพื้นที่ปรับเปลี่ยนการผลิต และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ศึกษาวิเคราะห์สินค้าเกษตร และจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น

(๔) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญดำเนินการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ โดยการปรับระดับพื้นที่นา และการปรับระดับพื้นที่นาแบบมีคูน้ำ

(๕) สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญดำเนินการปรับปรุงบำรุงดิน โดยวิธีการของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น สาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน การสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรดด้วยโดโลไมท์ เป็นต้น และสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับปรุงบำรุงดิน

(๖) หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญเข้าร่วมสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น สนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์ปลา ฯลฯ เพื่อการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรผสมผสานหรือพืชชนิดอื่น โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญสนับสนุนไม้ผลหลากหลายชนิด ได้แก่ มะม่วง มะพร้าว ฝรั่ง เงาะ ทูเรียน ส้มโอ เป็นต้น เพื่อนำไปปลูกในพื้นที่ของเกษตรกรให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ตามที่คณะกรรมการระดับจังหวัดได้วางแผนไว้ร่วมกัน สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญสนับสนุนพันธุ์ปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด รวมถึงให้คำแนะนำปรึกษา และร่วมแก้ไขปัญหากับเกษตรกรเจ้าของพื้นที่ในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N)

(๗) การติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการฯ โดยเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน อำนาจเจริญ รายงานผลและความก้าวหน้าการดำเนินงาน ทำการบันทึกข้อมูลเกษตรกรในระบบตามแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลเกษตรกร Zoning ๐๑ และจัดทำรายงานข้อมูลเกษตรกรต้นแบบการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่งให้กองนโยบายและแผนที่ใช้ที่ดิน เพื่อจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ให้กองแผนงานได้รับทราบและประเมินผล รวมไปถึงการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางเคมีดินในพื้นที่โครงการฯ อีกด้วย

ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นในการขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการพื้นที่ Zoning by Agri-Map ในจังหวัดอำนาจเจริญและแนวทางแก้ไข

๑) วิธีในการทำการเกษตรเดิมของเกษตรกร เป็นลักษณะของการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ทำกันมานานหลายปีตั้งแต่อดีต ซึ่งเกษตรกรยังมีความเชื่อในวิธีการทำการเกษตรแบบนั้นอยู่ ทำให้ไม่กล้าที่จะปรับเปลี่ยนพื้นที่ของตนเองไปทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยเป็นการปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดผลกระทบจากปัจจัยภายนอก เช่น ราคาตามท้องตลาดผันผวน สภาพอากาศที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาล กลไกของตลาดที่ไม่เอื้อต่อการลงทุน เป็นต้น พบว่าการทำการเกษตรเช่นนี้ จะก่อให้เกิดอัตราเสี่ยงการลงทุนที่ไม่คุ้มค่าเกิดขึ้น ทำให้รายได้ไม่สมดุลต่อการลงทุน และแรงงานในครัวเรือนอาจต้องมีการโยกย้ายไปทำงานในพื้นที่อื่น ก่อให้เกิดสภาวะการขาดแคลนแรงงานทางภาคการเกษตรได้

๒) โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (S๓ หรือ N) ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เป็นปีแรกที่กรมพัฒนาที่ดินให้สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับเปลี่ยน ในพื้นที่ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยมีการคัดเลือกพื้นที่ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) เท่านั้น และในปีต่อมาจึงได้มีนโยบายให้สามารถดำเนินการในพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) ได้ ซึ่งยังมีเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) และเหมาะสมมาก (S๑) ที่มีความสนใจในการปรับเปลี่ยนและต้องการเข้าร่วมโครงการอีกเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากข้อจำกัด หลักเกณฑ์ของโครงการจึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้ ทั้งที่พื้นที่ดังกล่าวบางแห่งก็พบว่าดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ ไม่เหมาะสมในการเพาะปลูกข้าวด้วยข้อจำกัดหลายอย่าง และในปีต่อมารกรมพัฒนาที่ดินจึงมีนโยบายให้สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญประสานงานไปยังกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ เพื่อดำเนินการตรวจสอบพื้นที่แบบละเอียดอีกครั้งหนึ่ง สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) และเหมาะสมมาก (S๑) ที่มีความสนใจในการปรับเปลี่ยนและต้องการเข้าร่วมโครงการ หลังจากมีการตรวจสอบแล้วพบว่าพื้นที่ของเกษตรกรผ่านเกณฑ์ เนื่องจากได้รับการรับรองจากกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดินแล้วสถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญจึงจะดำเนินการในการวางแผนการปรับเปลี่ยนพื้นที่แก่เกษตรกรต่อไป

๓) เกษตรกรเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมพัฒนาที่ดินได้ยาก เนื่องจากขั้นตอนการเข้าใช้งานมีความซับซ้อนสำหรับเกษตรกร และระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ไม่แรง ทำให้การเข้าถึงล่าช้าในการเปิดใช้โปรแกรม ซึ่ง Agri-Map online สามารถเรียกใช้ได้ ๒ ช่องทาง ได้แก่ ผ่านระบบเว็บเบราว์เซอร์บนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต และผ่านระบบมือถือ

๔) พื้นที่ดำเนินการของเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พบว่าพื้นที่ของเกษตรกรไม่ได้อยู่ในบริเวณพื้นที่ติดต่อกันต่อเนื่อง ทำให้ต้องมีการกระจายพื้นที่ดำเนินการตามความต้องการของเกษตรกรออกไปเพื่อที่จะครอบคลุมได้ทั่วถึงทุกคน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาการจัดการพื้นที่และการเคลื่อนย้ายเครื่องจักร

๕) หน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดอำนาจเจริญบางหน่วยงานยังขาดการร่วมบูรณาการในการขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) อย่างจริงจัง ยังคงทำงานเฉพาะเป้าหมายที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น เนื่องจากไม่มีงบประมาณจากทางหน่วยงานมาสนับสนุนในการขับเคลื่อน

๖) เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานในพื้นที่หลายหน่วยงานยังคงขาดองค์ความรู้ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ทำให้การประสานงานและความเข้าใจในงานเป็นไปอย่างล่าช้า

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในระบบการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในจังหวัดอำนาจเจริญ

๒. เกษตรกรสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกพืชเดิมมาปลูกพืชใหม่ที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ เป็นการใช้พื้นที่เกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดความเสี่ยง และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

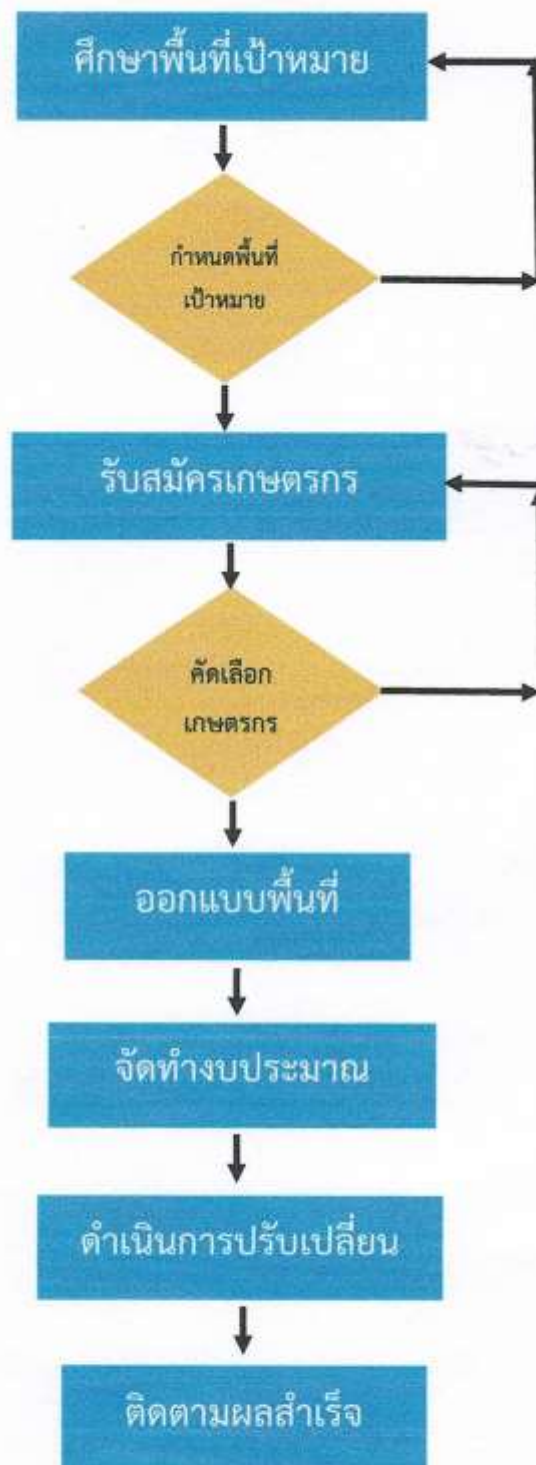
๑. ร้อยละของเกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนการผลิตจากพื้นที่ที่เหมาะสมเล็กน้อย ($S_{\text{๓}}$) และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) เป็นการผลิตอื่นที่เหมาะสม

๒. จำนวนพื้นที่ที่เหมาะสมเล็กน้อย ($S_{\text{๓}}$) และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิต

๓. ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่มีการปรับเปลี่ยนการผลิต

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ Zoning by Agri-Map จังหวัดอำนาจเจริญ

ลงชื่อ.....

(นายชูวิทย์ พึ่งพรหม)

ผู้ขอประเมิน

วันที่ ๑๓ / มกราคม / ๒๕๖๘